

Сценарій для відеоролика «Запобігання корупції під час повосенної відбудови»

Слайд 1 (Руйнування): зображення наслідків збройної агресії від країни-терориста (зруйновані цивільні будівлі, дитячі майданчики)

Текст (голос):

Щодня Україна зазнає ударів від країни-агресора, яка намагається зруйнувати не тільки важливу інфраструктуру, а віру нашого народу на безпечне та спокійне життя.

Удари тактичною зброєю по лікарням, житловим будинкам, дитячим садкам, навчальним закладам, торговим центрам – це доказ жорстокості до українського народу.

Слайд 2 (Відбудова = Зміни): зображення відбудови будинків, показ техніки та людей, які активно займаються будівництвом нової споруди, де з боку можна побачити проєкт даної будівлі.

Текст (голос):

Проте з кожним руйнуванням, з кожними зламаними планами на створення власної справи при пошкодженні будівлі для бізнесу, з кожними зламаними мріями на проживання в місті, де купу спогадів про рідних – виникає й можливість. Можливість на відбудову. Таку відбудову, яка перевершить очікування, таку відбудову, яка поверне віру в очікувані плани та мрії.

Слайд 3 (Що таке відбудова та її значення): зображення людини, яка думає чи розмислює над якимось питанням. Надалі з'являється хлопчик зі зламаною дверцятами іграшки-машинки; чоловік, який намагається відремонтувати двигун авто; жінка, яка тримає у руках зламаний фен.

Текст (голос):

Що ж таке відбудова? У загальному розумінні ми можемо зрозуміти, що відбудова – це процес відновлення того, що було пошкоджене, зламане чи зруйноване. Наприклад, у дитини зламалась іграшка, а саме дверцята в машині відпали. У дорослої людини – це може бути поломка двигуна автомобіля, а у жінки зламаний фен. Усе це потребує ремонту або ж відновлення. Проте ми говоримо про більш значний процес і вкрай важливіший – це відбудова того, що вплине на наше майбутнє.

Знов зображення людини, що замислюється над питанням, а над нею з'являються думки, що:

- відбудова – це важливо та актуально;
- відбудова – це можливість;
- відбудова – це багато ресурсів та затраченого часу;

- відбудова – це бюджет для реалізації задуманого.

Слайд 4 (Виклики): зображення грошей, документів, рукоштовпання в тіні, прихованих домовленостей.

Текст (голос):

Будь-який процес чи проєкт може мати свої виклики, якщо ми говоримо про відбудову, то найпоширенішим викликом є корупція. А корупція в умовах воєнного стану підриває довіру громадськості до державних органів, вимагає чимало ресурсів не лише в обороні країни, а й для внутрішніх процесів, тобто боротьби з корупцією.

Як корупція проявляється? Це хабарництво, зловживання з боку керівних органів або ж розкрадання ресурсів (як інструментів та матеріалів, так і грошей).

Зокрема, [НАЗК](#) визначає сферу відновлення як одну з пріоритетних та як таку, що потребує особливої уваги. Чому? Бо дана сфера має чимало корупційних ризиків.

Так НАЗК в межах [реалізації експериментального проєкту щодо відновлення населених пунктів, які постраждали внаслідок збройної агресії рф](#) визначило, серед корупційних ризиків:

- зловживання під час відбору об'єктів, що підлягають відновленню;
- необгрунтованого збільшення вартості відновлення об'єктів та штучного завищення вартості матеріалів;
- встановлення дискримінаційних вимог до учасників публічних закупівель та у цілому недосконалий механізм відбору доброчесних учасників публічних закупівель під час реалізації експериментального проєкту;
- зловживань під час визначення видів будівництва об'єктів та під час передачі функцій замовника будівництва.

Слайд 5 (Ризик 1. Зловживання): зображення людини, яка говорить по телефону та обирає об'єкт для відбудови. Атмосфера повинна вказувати на недоброчесний вибір, а людина говорить з тіньовою фігурою, яка впливає на вибір об'єкта відновлення.

Текст (голос):

Зловживати можуть особи, що виконують організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції в державних/комунальних установах чи органах влади. Тобто, це ті особи, на яких покладені обов'язки для виконання з боку держави і ті, які власними діями повинні діяти згідно до вимог законодавства.

Яке може бути зловживання? Наприклад, неправомірні переваги іншим особам або ж об'єктів для відновлення, нецільове використання коштів, втручання в діяльність органів влади.

Яке може бути рішення? Це контроль за діяльністю осіб на які покладені дані функції з боку керівництва. Іншим рішенням є громадський розголос. Кожен, хто знає про неправомірні дії має не мовчати, а казати про це і повідомляти керівництво цих посадових осіб або антикорупційні органи (НАЗК, НАБУ). Спосіб повідомлення може бути як за номером телефону – +38(044)200-06-91 або Єдиний портал повідомлень викривачів НАЗК, електронну пошту, що розміщено на офіційному сайті.

Слайд 6 (Ризик 2. Необґрунтоване збільшення вартості відновлення об'єктів та штучного завищення вартості матеріалів): на фоні зображення відновлення будівлі, де працівники у формі активно займаються її відновленням, а на передньому плані зображення матеріали для відновлення).

Текст (голос):

Для чого піднімають вартість об'єкту чи матеріалів? Цілком логічно для того, аби частину з бюджету особа мала змогу забрати собі. Це є проявом корупції, за що передбачена кримінальна відповідальність.

Яке може бути рішення? НАЗК вже встановило рекомендацію для вирішення даної проблеми – це законодавче закріплення порядку проведення розрахунку та критеріїв визначення орієнтовної / очікуваної вартості реалізації проєктів з відновлення та оприлюднення деталізованої інформації щодо вартості розроблення проєктної документації та будівельних матеріалів стосовно кожного об'єкта замовлення за уніфікованою формою.

Наскільки є дієвим рішенням? Законодавче закріплення є гарним рішенням, оскільки надасть прямий спосіб притягнути правопорушника до відповідальності. Оприлюднення ж надасть відкритість та прозорість з боку суспільства.

Слайд 7 (Ризик 3. Встановлення дискримінаційних вимог до учасників публічних закупівель): зображення електронного аукціону у системі Prozorro (поруч підпис “Усі бачать все”), яка проводить відбір учасників публічних закупівель.

Текст (голос):

Публічна закупівля - придбання замовником, тобто державою, товарів, робіт і послуг у певних сферах, таких як транспортої теплової енергії, поштового зв'язку, розробки родовищ нафти і газу, у порядку визначеному законодавством. Простими словами, держава або державні установи купують товари чи послуги за кошти державного бюджету.

Яке може бути рішення? НАЗК рекомендує впровадження на національному рівні типових кваліфікаційних вимог до учасників публічних закупівель з будівництва

визначених видів об'єктів. Чіткі вимоги повинні дотримуватись, що зокрема, і допоможе у контролі за координатором проєкту відновлення.

Слайд 8 (Підсумки ризиків): зображення людей, які радіють відновленню будівлі, що виглядає новою, гарною і надає атмосферу спокійного майбутнього. Потім зображення людини, яка думає.

Текст (голос):

Ми визначились, що корупція може вплинути на процес повоєнного відновлення та дізналися про існування певних корупційних ризиків, які вплинути на ефективність даної відбудови. Проте що ще може допомогти у реалізації відновлення ефективно, доброчесно і законно?

На процес повоєнної відбудови може вплинути:

- громадяни через контроль за діяльністю органів держави і у разі виявлення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією повідомити про це;
- журналістські розслідування – можуть надати свій внесок, якщо розслідування, що було проведено дійсно доводить про вчинення правопорушення, а не вводить в оману;
- впровадження антикорупційних політик у проєктах відбудови, що включатиме питання запобігання конфлікту інтересів, виявленню та запобігання корупції та ін.;
- громадські організації, які спеціалізуються у темі антикорупції та впроваджують нові інструменти для побудови доброчесного суспільства, зокрема займаються просвітою громадськості для обізнаності.

Слайд 9 (Висновки): зображення відбудовленої будівлі, яка використовується людьми.

Текст (голос):

Безумовно повоєнна відбудова наразі актуальна та необхідна через тисячі зруйнованих житлових будинків, а також, лікарень, закладів освіти, дитячих садків, інших цивільних об'єктів. Ці будівлі необхідні для життя українців з метою проведення навчання, лікування хворих, виховання дітей, здійснення підприємницької діяльності, надання адміністративних послуг органами держави, здійснення покупок.

Але необхідно і розуміти, що ми не можемо покласти процес відбудови тільки на органи державної влади. Громадяни теж мають важливу роль. Кожен може моніторити, перевірити інформацію по публічним закупівлям, а головне повідомляти про корупцію. Не мовчати, не приховувати, а діяти.

Повоєнна відбудова – це спільна справа, спільні зусилля, а тому покладатися треба не тільки на інших, а й на себе. Робити внесок у цю відбудову та пришвидшувати її власними рішеннями та прикладами для інших. Наприклад, повідомити про корупційне правопорушення і навчити про це інших.

Слайд 10 (Трішки мотивації): зображення людини, що протягує руку глядачеві із запрошенням.

Взаємодія – це поштовх до повоєнної відбудови, яка дійсно надасть позитивний результат. Постає питання: “Чи готовий ти теж вплинути на процес повоєнної відбудови?”